

بررسی تاثیر کیفیت حسابداری بر عدم تقارن اطلاعاتی با در نظر گرفتن چرخه عمر شرکت‌ها

سید کاظم ابراهیمی
استادیار گروه حسابداری، دانشگاه سمنان
علی بهرامی نسب
مریی گروه حسابداری، دانشگاه سمنان
خدیجه جعفری پور*
دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری

چکیده

هدف اصلی در این پژوهش بررسی تاثیر کیفیت حسابداری بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی با در نظر گرفتن چرخه عمر در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. در این راستا، تعداد ۱۱۷ شرکت طی سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۱ به عنوان نمونه پژوهش انتخاب گردید. به استناد مدل ارائه‌شده توسط آنتونی و رامش با استفاده از سه متغیر رشد فروش، نسبت سود تقسیمی و مخارج سرمایه‌ای، اعضای نمونه آماری به مراحل رشد، بلوغ و افول طبقه‌بندی شده‌اند. در این پژوهش کیفیت اطلاعات حسابداری مترادف کیفیت سود در نظر گرفته شده است. خطای ناشی از برآورد اقلام تعهدی توسط خط رگرسیونی ارائه‌شده در مدل دیچو و دایچو بیانگر عدم کیفیت سود است. جهت آزمون فرضیه‌ها از تکنیک رگرسیون چند متغیره به روش داده‌های مقطعی استفاده شد. در ابتدا، شرکت‌ها به صورت کلی مورد آزمون قرار گرفتند و شواهد نشان داد که بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. سپس مدل پژوهش برای هر یک از مراحل چرخه عمر به طور جداگانه مورد آزمون قرار گرفت؛ که نتایج بیانگر ارتباط منفی معنی‌دار در مرحله رشد می‌باشد؛ اما در مرحله بلوغ و افول ارتباط معنی‌داری بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی وجود ندارد.

واژگان کلیدی: چرخه عمر، کیفیت حسابداری، عدم تقارن اطلاعاتی

۱- مقدمه

بدون تردید در تئوری حسابداری مالی، نامتقارن بودن اطلاعات یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد بحث می‌باشد. عدم تقارن اطلاعاتی^۱ زمانی پدیدار می‌شود که یک یا چند سرمایه‌گذار به اطلاعات محرمانه‌ای در مورد ارزش شرکت دسترسی دارند و این در حالی است که مابقی سرمایه‌گذاران، تنها به اطلاعات عمومی دسترسی داشته باشند. علت این امر، نبود یک جریان قوی از اطلاعات شرکتها به بازار می‌باشد. (وریسای، ۲۰۱۳) هنگامی که چنین وضعی وجود داشته باشد، به اصطلاح می‌گویند که بازار دارای یک ویژگی خاص است و آن را «نامتقارن بودن اطلاعات» می‌نامند. یکی از اثرات اطلاعات نامتقارن این است که بر سر راه فعالیت درست بازار مانع ایجاد می‌نماید. (اسکات، ۱۳۸۸: ۱۸۵)

نتایج تحقیقات حاکی از این می‌باشد که عدم تقارن اطلاعاتی، ناشی از بی‌قاعدگی در جمع‌آوری و پردازش اطلاعات، به‌عنوان ماحصل روش‌ها و مهارت‌های متفاوت بکار گرفته شده توسط سرمایه‌گذاران می‌باشد. (گاجوسکی و برترند، ۲۰۱۳)

نکته اصلی مطرح شده در بازارهای پولی و مالی، به‌ویژه بازار سرمایه، موضوع کارایی بازار است که بر طبق آن، اثرات تمام اطلاعات موجود در بازار، در قیمت سهام منعکس می‌گردد. شاید بتوان از منظر فرضیه بازار کارا، فلسفه وجودی حسابداری را عدم تقارن اطلاعاتی دانست که در آن، یک طرف معامله اطلاعات بیشتری نسبت به طرف دیگر دارد. (رشیدی و همکاران، ۲۰۱۴) کیفیت بالای صورتهای مالی می‌تواند عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران را کاهش و نقدینگی بازار سرمایه را افزایش دهد. (بادآور نهندی و تقی زاده خانقاه، ۱۳۹۲)

از سوی دیگر، چرخه عمر شرکت‌ها نیز جزء عوامل مهم در بررسی وضعیت شرکت‌ها قلمداد می‌شود و به عبارتی، طبق تئوری چرخه عمر، شرکت‌ها در مراحل مختلف چرخه عمر از نظر مالی و اقتصادی دارای نمودگرها و رفتارهای خاصی هستند؛ بدین معنی که، ویژگی‌های اقتصادی و مالی یک بنگاه تحت تاثیر مرحله‌ای از چرخه عمر قرار دارد که بنگاه در آن قرار گرفته است. نتایج پژوهش‌های پیشین نیز بیانگر این است که، واکنش و پاسخ بازارهای سرمایه به اطلاعات حسابداری در مراحل مختلف چرخه عمر متفاوت است. (عمرانی و کرمی، ۱۳۸۹)

در نظریه‌های اقتصاد و مدیریت، چرخه عمر شرکت‌ها و موسسات به مراحل تقسیم می‌شوند. موسسات و شرکت‌ها با توجه به هر مرحله از حیات اقتصادی خود، سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مشخصی را دنبال می‌کنند. این سیاست‌ها به‌گونه‌ای در اطلاعات حسابداری شرکت‌ها منعکس می‌شوند. (بی‌کسیا، ۲۰۰۷)

با توجه به استدلال‌های بالا، می‌توان انتظار داشت که هر چه کیفیت اطلاعات حسابداری بیشتر شود، مشکلات ناشی از تئوری نمایندگی^۲ و ناکاملی بازار^۳ خفیف‌تر گردد. (بلالی و نورشاهی، ۱۳۹۲) لذا بر این اساس، ما به دنبال کسب شواهد تجربی جدید برای یافتن پاسخ به این پرسش هستیم که آیا با تغییرات کیفیت سود، میزان عدم تقارن اطلاعاتی مشاهده شده در بازار سرمایه تحت تاثیر قرار می‌گیرد؟ در تحقیقات پیشین در داخل و خارج کشور پیرامون این مسئله پژوهش‌هایی صورت گرفته است؛ اما در پژوهش حاضر، این فرضیه با توجه به مراحل چرخه عمر شرکت‌ها مورد آزمون قرار می‌گیرد. در واقع هدف پژوهش حاضر این است که به این پرسش پاسخ داده شود که با توجه به مرحله‌ای از چرخه عمر که شرکت در آن قرار دارد کیفیت سود بر عدم تقارن اطلاعاتی تاثیر دارد؟

در ادامه، نخست مروری اجمالی بر مبانی نظری و یافته‌های پژوهش‌های تجربی موجود خواهیم داشت، سپس در بخش بعدی به بررسی روش پژوهش و معرفی الگوی تحقیق پرداخته می‌شود، پس از آن، یافته‌های پژوهش مورد تحلیل قرار می‌گیرد و در نهایت نتیجه و پیشنهادهاى تحقیق ارائه می‌گردد.

۲- مبانی نظری و ادبیات

بر مبنای ادبیات مالی و حسابداری، گزارشگری مالی از جمله منابع اطلاعاتی مهم و قابل توجه بازارهای سرمایه هستند. پیامد کیفیت ضعیف اطلاعات حسابداری، شامل کاهش کیفیت محیط اطلاعاتی شرکت، افزایش اصطکاک بازار^۴ در قالب عدم تقارن اطلاعاتی، اطلاعات ناقص و کاهش نقد شوندگی است. بنابراین، کیفیت اطلاعات مالی از مهم‌ترین مباحث مطرح در حسابداری و دغدغه همیشگی آن بوده است. (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۱)

در واقع اطلاعات حسابداری مکانیزمی را فراهم می‌آورد که به واسطه آن اطلاعات درون سازمانی به سرمایه‌گذاران و بازارهای سرمایه انتقال می‌یابد. با انتقال اطلاعات به بازارهای سرمایه، شناخت از کیفیت پروژه‌های شرکت افزایش یافته و در نتیجه، هزینه سرمایه مطالبه شده با کیفیت پروژه تناسب خواهد داشت. از سوی دیگر، اطلاعات حسابداری امکان کنترل بیشتر سرمایه‌گذاران بر فعالیت‌های مدیریت را افزایش داده و بنابراین مدیران را از انجام سرمایه‌گذاری‌هایی که بر مبنای منافع سرمایه‌گذاران تبیین نگردیده است، منع می‌کند. (بلالی و نورشاهی، ۱۳۹۲) اگر توانایی سرمایه‌گذاران در پردازش اطلاعات مرتبط با سود متفاوت باشد کیفیت پایین سود منجر می‌شود سرمایه‌گذاران به طور متفاوتی اطلاعات کسب کنند و این امر عدم تقارن اطلاعاتی را تشدید می‌نماید. (بهاتاچاریا و همکاران، ۲۰۱۳)

یک ساختار رو به رشدی از شواهد بیانگر این می‌باشد که شرکت‌ها با بهبود کیفیت حسابداری هزینه عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهند. (بی تی و همکاران، ۲۰۰۷) در این پژوهش کیفیت اطلاعات حسابداری مترادف کیفیت سود در نظر گرفته شده است.

کیفیت سود مفهومی است که دارای جنبه‌های متفاوتی می‌باشد؛ از این رو، تعاریف مختلف و معیارهای اندازه‌گیری متفاوتی در رابطه با آن مطرح شده‌اند. از دلایل تنوع در تعاریف به عمل آمده از کیفیت سود می‌توان به تفاوت نگاه محققین به جنبه‌های مختلف این مفهوم اشاره کرد. پنمن^۵ و ژانگ^۶ (۲۰۰۲) کیفیت سود را در ثبات می‌بینند به این معنا که هر چه ثبات سود بیشتر باشد کیفیت سود بالاتر است. اسچاپیر^۷ و وینکنت^۸ (۲۰۰۳) کیفیت سود را نسبت به سود هیکس^۹ می‌بینند. بنابراین، از دید وی سود حسابداری باید به گونه‌ای درست و صادقانه، تغییرات در ثروت را نشان دهد. واتس^{۱۰} (۲۰۰۳) کیفیت سود را تحت قواعد محافظه کاری در نظر می‌گیرد. مکوی^{۱۱} (۲۰۰۶) سودی را دارای کیفیت می‌داند که اقلام استثنایی و تکراری ندارد. دیچو^{۱۲} و دایچو^{۱۳} (۲۰۰۲) کیفیت سود را براساس تطابق جریان‌های نقد گذشته، حال و آینده با تعهدی‌ها تعریف می‌کنند. (افتخاری و پروایی، ۱۳۹۲) آنچه در این تحقیق به آن استناد شده‌است، این موضوع می‌باشد که در اکثر تحقیقات ارائه شده از کیفیت اقلام تعهدی به عنوان بدیل کیفیت گزارشگری مالی استفاده شده‌است؛ ضمن این‌که، کیفیت بالای سود (کیفیت بالای اقلام تعهدی) باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شده و دارای پیامدهای اقتصادی برای شرکت می‌باشد. لذا، در پژوهش حاضر نیز با توجه به تحقیق صورت گرفته توسط آقایی و همکاران تحت عنوان «تاثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر کیفیت اقلام تعهدی» از مدل دیچو و دایچو برای محاسبه کیفیت اقلام تعهدی استفاده می‌شود. (آقایی و همکاران، ۱۳۹۲؛ دیچو و دایچو ۲۰۰۲). در واقع قدرمطلق پسماندهای رگرسیون اقلام تعهدی مدل دیچو و دایچو به عنوان معیار معکوسی از کیفیت سود در نظر گرفته می‌شود.

علاوه بر این، چرخه عمر در نشان دادن فاکتورهای اصلی و ترسیم اصول بنیادی پیشرفت واحد تجاری بسیار جامع و کامل است، تحقیقات نشان داده است که اندازه‌گیری کیفیت سود با اصول بنیادی واحد تجاری، استراتژی‌ها و نحوه تامین منابع مالی مورد نیاز شرکت که پایه و اساس مراحل چرخه عمر را تشکیل می‌دهد، رابطه دارد. (عبداله و محد صالح، ۲۰۱۴)

همچنین مطالعات قبلی مشخص کرده‌اند که معیارهای کیفیت سود در ارتباط با اصول کسب و کار، استراتژی‌ها و منابع مالی هستند که اساس مراحل چرخه عمر را تشکیل می‌دهند. (چن و همکاران^{۱۴}، ۲۰۱۰)

۲-۱- پیشینه

معمولاً هر چه کیفیت و دقت اطلاعات بالا باشد، هزینه سرمایه کاهش می‌یابد. کیفیت بالای اطلاعات و تقارن اطلاعاتی موجب هماهنگی بیشتر مدیران و سرمایه‌گذاران در رابطه با تصمیمات سرمایه‌گذاری می‌شود. برعکس هر چه عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران بیشتر باشد، سرمایه‌گذاران به جهت پذیرش ریسک بیشتر، هزینه سرمایه بالایی را مطالبه می‌کنند. (بولو و حسنی القار، ۱۳۹۳)

مروری بر مطالعات پیشین نشان می‌دهد عدم کیفیت سود ریسک‌گزینش نامناسب^{۱۵} را افزایش داده به‌گونه‌ای که این امر در هزینه معاملات تجلی پیدا می‌کند و باعث کاهش نقدینگی در بازارهای مالی می‌شود. همچنین کیفیت ضعیف سود زمینه‌ای را برای رانت اطلاعاتی^{۱۶} بالاتر برای معامله‌گران مطلع و ماهر فراهم می‌کند. لذا این امر دلالت بر این دارد که کیفیت سود می‌تواند هزینه سرمایه را از طریق تاثیر بر هزینه معاملات تحت تاثیر قرار دهد. (بهاتاچاریا^{۱۷} و همکاران، ۲۰۰۸) در واقع کیفیت گزارشگری مالی با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی منجر به بهبود کارایی سرمایه‌گذاری می‌شود. اول از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت و سرمایه‌گذاران و در نتیجه کاهش هزینه تامین مالی؛ و دوم از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران و مدیران و در نتیجه کاهش هزینه‌های نظارت و بهبود انتخاب پروژه. (وردی^{۱۸}، ۲۰۰۶)

بدنبال کسب شواهد تجربی، بمنظور اثبات جایگاه و نقش اطلاعات حسابداری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و در نتیجه تخصیص بهینه منابع تحقیقات زیادی در داخل و خارج از کشور صورت گرفته است.

پژوهش صورت گرفته توسط قائمی و وطن پرست، جزء اولین پژوهش‌های صورت گرفته پیرامون این موضوع در ایران، تاثیر اطلاعات حسابداری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بازار سرمایه ایران را بخوبی تبیین می‌نماید. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد در سراسر دوره پژوهش، عدم تقارن اطلاعاتی در میان سرمایه‌گذاران وجود دارد و این امر در دوره‌های قبل از اعلان سود به مراتب بیشتر از دوره‌های پس از اعلان سود است. (قائمی و وطن پرست، ۱۳۸۴) کیفیت اطلاعات حسابداری از طریق کاهش مسائل نمایندگی، کارائی مخارج سرمایه‌ای شرکت‌ها را افزایش می‌دهد؛ بطوریکه میزان این تاثیر در شرکت‌هایی که بیشتر از طریق انتشار سهام در بازار سرمایه تامین مالی نموده‌اند، بیشتر است. (بالالی و نورشاهی، ۱۳۹۲)

بر طبق نتایج بسیاری از پژوهش‌های تجربی صورت گرفته، ارتباط معنادار میان کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی مورد تایید قرار می‌گیرد. لذا در برخی از این تحقیقات رابطه بین

کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی مثبت بوده است و در برخی دیگر این ارتباط بصورت منفی مشاهده شده است.

یعقوب نژاد و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود، به بررسی تاثیر کیفیت گزارشگری مالی بر عدم تقارن اطلاعاتی در ایران پرداختند. آنها از سه خاصیت متفاوت کیفیت گزارشگری مالی از جمله: کیفیت اقلام تعهدی، تداوم درآمد و قابلیت پیش بینی درآمد در تحلیل‌های خود استفاده کردند. نتیجه تجزیه و تحلیل داده‌ها در یک دوره پنج ساله (۲۰۰۸-۲۰۱۳) بیانگر، وجود یک رابطه منفی و معناداری میان کیفیت اقلام تعهدی و عدم تقارن اطلاعاتی است. علاوه بر این، نتایج پژوهش حاکی از آن می‌باشد که شرکت‌هایی که قابلیت پیش بینی درآمد بالاتری دارند سطح عدم تقارن اطلاعاتی پایین‌تری را نشان می‌دهند؛ در این میان، برخلاف انتظار اولیه در پژوهش هیچ‌گونه ارتباط معناداری میان تداوم درآمد و عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های ایرانی یافت نشد. همچنین، بولو و حسنی القار (۱۳۹۳) به بررسی ارتباط بین کیفیت سود، عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه حقوق صاحبان سهام در بازار بورس تهران پرداختند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های تحقیق، بیانگر، وجود رابطه مثبت و معناداری میان عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه حقوق صاحبان سهام و رابطه منفی معناداری میان عدم تقارن اطلاعاتی و کیفیت سود است. همچنین نتایج حاصل از این آزمون وجود رابطه معناداری میان کیفیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام را رد می‌کند.

از سوی دیگر نتایج حاصل از تحقیق صورت گرفته توسط اخگر و شاه نظری (۱۳۹۴) حاکی از رابطه معنادار و معکوس بین کیفیت گزارشگری مالی و عدم تقارن اطلاعاتی (بر اساس دامنه اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش) و نبود رابطه معنادار بین کیفیت گزارشگری مالی و عدم تقارن اطلاعاتی (بر اساس حجم معاملات) می‌باشد. همچنین دموری و جعفری دستجردی (۱۳۹۲) در پژوهشی تحت عنوان «تحلیلی بر تاثیر کیفیت سود بر عدم تقارن اطلاعاتی بانک‌ها و موسسات اعتباری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» به این نتایج دست یافتند که بین میزان کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی رابطه معناداری وجود دارد و با کاهش کیفیت سود، عدم تقارن اطلاعاتی افزایش می‌یابد.

همچنین بر طبق نتایج تحقیقات صورت گرفته توسط احمدپور و عجم (۱۳۸۹)، تقفی و همکاران (۱۳۹۲) و عباسی و همکاران (۲۰۱۳) هیچگونه ارتباط معناداری بین این دو متغیر مشاهده نشد.

با در نظر گرفتن مبانی نظری، پژوهش‌های گذشته و نتایج آنها، هدف اساسی از انجام این پژوهش، بررسی تاثیر کیفیت سود بر عدم تقارن اطلاعاتی با در نظر گرفتن چرخه عمر شرکت‌ها می‌باشد، لذا با توجه به هدف اصلی تحقیق، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر تدوین می‌گردد:

فرضیه اصلی

کیفیت سود بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر منفی معناداری دارد.

از آنجایی که طبق تئوری چرخه عمر، شرکت‌ها در مراحل مختلف چرخه عمر (رشد، بلوغ، افول) از نظر مالی، دارای رفتارهای خاصی هستند؛ با استفاده از مدل آنتونی^{۱۹} و رامش^{۲۰} (آنتونی و رامش، ۱۹۹۲) شرکت‌های عضو نمونه به مراحل مختلف چرخه عمر تفکیک گردیده و سپس مدل اصلی تحقیق برای هر یک از مراحل چرخه عمر جداگانه اجرا می‌گردد.

فرضیه‌های فرعی

فرضیه ۱: کیفیت سود بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی، در شرکت‌هایی که در مرحله رشد قرار دارند تاثیر منفی معناداری دارد.

فرضیه ۲: کیفیت سود بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی، در شرکت‌هایی که در مرحله بلوغ قرار دارند تاثیر منفی معناداری دارد.

فرضیه ۳: کیفیت سود بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی، در شرکت‌هایی که در مرحله افول قرار دارند تاثیر منفی معناداری دارد.

۳- روش تحقیق

روش پژوهش حاضر با توجه به هدف کاربردی و از نوع توصیفی - همبستگی است. برای آزمون فرضیه‌ها از تجزیه و تحلیل رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. داده‌های مورد نیاز شرکت‌ها از طریق سایت رسمی سازمان بورس اوراق بهادار تهران، کتابخانه‌ی سازمان بورس و دیگر پایگاه‌های اینترنتی مرتبط گردآوری شده است. همچنین جهت آماده‌سازی داده‌ها از نرم‌افزار اکسل و به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

دوره مورد آزمون، جامعه و نمونه آماری

شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۱ که شرایط زیر را دارا باشند جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهند:

۱. شرکت مورد نظر جزو بانک‌ها، واسطه‌گری مالی، لیزینگ، شرکت‌های بیمه و ساختمانی نباشد.
۲. سهام شرکت در طول هر یک از سال‌های دوره پژوهش معامله شده باشد.
۳. پایان سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند ماه باشد.
۴. طی سال‌های مورد مطالعه تغییر سال مالی یا فعالیت نداده باشد.
۵. تمامی داده‌های مورد نیاز آن در طی سال‌های ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۲ در دسترس باشد.

۹۲/ بررسی تاثیر کیفیت حسابداری بر عدم تقارن اطلاعاتی با در نظر گرفتن چرخه عمر شرکت‌ها

سپس با استفاده از فرمول کوکران از بین شرکت‌های موجود در جامعه آماری پژوهش تعداد ۱۱۷ شرکت به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

متغیرهای مورد مطالعه در این پژوهش، شامل متغیر وابسته، متغیر مستقل اصلی و متغیرهای مستقل کنترلی به شرح زیر اندازه‌گیری می‌شوند:

عدم تقارن اطلاعاتی

متغیر وابسته در این پژوهش عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد که برای اندازه‌گیری آن از دامنه اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش استفاده می‌شود. برای اندازه‌گیری دامنه اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش از مدل چیانگ و وینکاتش که در سال ۱۹۸۶ ارائه گردیده است، استفاده می‌شود. مدل بکار برده شده به‌صورت زیر می‌باشد:

$$SPREAD_{it} = \frac{AP_{it} - BA_{it}}{\frac{AP_{it} + BA_{it}}{2}} \times 100$$

که در آن:

AP_{it} (ASK PRICE): بالاترین قیمت پیشنهادی فروش سهام شرکت i در دوره t

BA_{it} (BID PRICE): بالاترین قیمت پیشنهادی خرید سهام شرکت i در دوره t

کیفیت اقلام تعهدی

همانند بسیاری از مطالعات که از معیار کیفیت اقلام تعهدی برای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری استفاده کرده‌اند در این پژوهش نیز از این معیار، استفاده شده است. کیفیت اقلام تعهدی مبتنی بر این ایده است که تعهدات، آگاهی‌دهندگی سودها را با هموارکردن نوسانات موقتی در جریان‌های نقدی بهبود می‌بخشد. (ثقفی و همکاران، ۱۳۹۰) و همانند آنچه در مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲) اندازه‌گیری شده است در این پژوهش نیز اندازه‌گیری می‌شود. این مدل به شرح زیر می‌باشد:

$$\frac{ACC_{it}}{ASSET_{it}} = \alpha + \beta_1 \frac{CFO_{i,t-1}}{ASSETS_{i,t}} + \beta_2 \frac{CFO_{i,t}}{ASSETS_{i,t}} + \beta_3 \frac{CFO_{i,t+1}}{ASSETS_{i,t}} + \epsilon_{it}$$

در این مدل CFO برابر با جریان وجوه نقد عملیاتی و ACC میزان اقلام تعهدی است. اقلام تعهدی از کسر نمودن جریان وجوه نقد عملیاتی از سود خالص حاصل می‌شود. ASSET ارزش دفتری خالص دارایی‌های ابتدای دوره می‌باشد. لذا بر مبنای رگرسیون بالا کیفیت اقلام تعهدی به شرح زیر اندازه‌گیری می‌شود:

$$Accrual\ Quality_{it} = |\epsilon_{it}|$$

یعنی اینکه، کیفیت اقلام تعهدی برابر است با قدرمطلق باقیمانده‌های برآوردی شرکت t در سال t ؛ مقادیر زیاد (کم) $Accrual\ Quality$ بیانگر کیفیت پایین (بالا) اقلام تعهدی و در نتیجه کیفیت پایین (بالا) اطلاعات حسابداری است.

نحوه تفکیک شرکت‌ها طی مراحل چرخه عمر

در این پژوهش، به منظور تفکیک سال- شرکت‌ها به مراحل مختلف چرخه عمر از روش ارائه شده توسط آنتونی و رامش (۱۹۹۲) استفاده می‌کنیم. آنتومی و رامش در تحقیقات خود از چهار متغیر نسبت سود تقسیمی، رشد فروش، مخارج سرمایه‌ای و سن شرکت استفاده نموده‌اند؛ به استناد پژوهش کرمی و همکاران (۱۳۹۰)، بولو و همکاران (۱۳۹۱) و کرمی و عمرانی (۱۳۹۲) و بدلیل اینکه تعیین عمر واقعی برخی از شرکت‌ها به علت محدودیت‌های ناشی از تحصیل، ادغام و ایجاد شخصیت حسابداری و گزارشگری جدید بعد از تحصیل با مشکل مواجه است متغیر سن شرکت را حذف کرده و طبقه‌بندی را با استفاده از سه متغیر دیگر انجام داده‌ایم. مراحل تفکیک شرکت‌ها به شرح زیر می‌باشد:

۱. مقدار متغیر مخارج سرمایه‌ای، رشد فروش و نسبت سود تقسیمی را برای هر سال - شرکت محاسبه می‌کنیم.
۲. سال- شرکت‌ها با استفاده از هر سه متغیر مذکور و با استفاده از چندک‌های آماری در هر صنعت در سه طبقه تقسیم می‌شوند؛ که با توجه به قرار گرفتن در چندک (طبقه مورد نظر) طبق نگاره (۱) یک نمره بین ۱ تا ۳ می‌گیرند.

نگاره (۱): تفکیک چرخه عمر

نسبت سود تقسیمی	مخارج سرمایه‌ای	رشد فروش	
۳	۱	۱	چندک اول
۲	۲	۲	چندک دوم
۱	۳	۳	چندک سوم

۳. سپس نمره مرکب هر سال- شرکت را محاسبه کرده و با توجه به شرایط زیر، سال- شرکت مورد نظر در یکی از مراحل رشد، بلوغ و افول طبقه‌بندی می‌شود.

الف) نمره مرکب کمتر از ۶ در مرحله افول قرار می‌گیرد.

ب) نمره مرکب مساوی ۶ در مرحله بلوغ قرار می‌گیرد.

ج) نمره مرکب بیش از ۶ در مرحله رشد قرار می‌گیرد. (کرمی و همکاران، ۱۳۹۰)

الگوی آزمون فرضیه

به منظور آزمون تاثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر عدم تقارن اطلاعاتی از مدلی که به‌تازگی و همکاران در پژوهشی در سال ۲۰۰۸ با همین موضوع انجام داده‌اند استفاده شده است. این الگو به شرح زیر می‌باشد:

$$\text{Spread}_{it} = \alpha + \beta_1(\text{Earning Quality}_{it}) + \beta_2(\text{Stock Price}_{it}) + \beta_3(\text{Trading Volume}_{it}) + \beta_4(\text{ROE}_{it}) + \beta_5(\text{GWTH}_{it}) + \beta_6(\text{Ln Firm Size}_{it}) + \epsilon_{it}$$

که در آن:

Spread_{it} (متغیر وابسته): مقادیر عدم تقارن اطلاعاتی که با استفاده از دامنه اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش محاسبه گردیده است.

$\text{Earning Quality}_{it}$ (متغیر مستقل): متغیر کیفیت سود که در این پژوهش مترادف با کیفیت اقلام تعهدی محاسبه شده توسط الگوی دیچو و دایچو (۲۰۰۲) در نظر گرفته شده است.

Stock Price_{it} (متغیر کنترلی): قیمت بازار سهام شرکت i در پایان سال t .

$\text{Trading Volume}_{it}$ (متغیر کنترلی): حجم معاملات سهام شرکت i در پایان سال t .

ROE_{it} (متغیر کنترلی): بازده حقوق صاحبان سهام که برابر است با سود قبل از کسر بهره و مالیات تقسیم بر کل حقوق صاحبان سهام شرکت i در سال t .

GWTH_{it} (متغیر کنترلی): فرصت‌های رشد که برابر است با ارزش بازار حقوق صاحبان سهام تقسیم بر ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت i در سال t .

Ln Firm Size_{it} (متغیر کنترلی): لگاریتم اندازه شرکت که با استفاده از لگاریتم طبیعی ارزش دفتری مجموع دارایی‌های شرکت i در پایان سال t محاسبه گردیده است.

متغیرهای کنترلی ROE و GWTH بر اساس تحقیق صورت گرفته توسط دکتر یعقوب نژاد و همکاران در پژوهشی با همین موضوع در سال ۲۰۱۴، به مدل اضافه شده است.

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- آمار توصیفی

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، ابتدا آمار توصیفی متغیرها شامل شاخص‌های مرکزی و شاخص‌های پراکندگی در حالت کلی و به تفکیک مراحل مختلف چرخه عمر در نگاره (۲) ارائه شده است.

نگاره (۲): شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرها

متغیرها	مراحل عمر	تعداد	میانگین	میانه	انحراف معیار	بیشترین مقدار	کمترین مقدار
حجم معاملات	رشد	۲۰۲	۲۴/۱۷۲۷۸	۲۴/۲۷۵۰۰	۲/۵۶۴۹۹۵	۳۰/۴۶۰۰۰	۱۴/۵۱۰۰۰
	بلوغ	۹۹	۲۴/۲۱۹۰۹	۲۴/۳۴۰۰۰	۲/۴۹۵۱۹۹	۳۰/۴۱۰۰۰	۱۷/۴۰۰۰۰
	افول	۱۶۷	۲۳/۵۵۴۷۹	۲۳/۶۷۰۰۰	۲/۳۸۷۰۹۶	۲۸/۹۱۰۰۰	۱۶/۳۸۰۰۰
قیمت پایانی سهام	رشد	۲۰۲	۰/۱۴۲۲۶۵	-۰/۰۸۹۳۳۶	-۰/۱۴۸۰۷۳	۱	۰/۰۱۷۹۲۵
	بلوغ	۹۹	-۰/۲۳۳۶۳۹	-۰/۱۴۵۴۹۰	-۰/۲۱۵۰۴۴	۱	۰/۰۳۱۹۴۹
	افول	۱۶۷	-۰/۱۳۲۶۸۲	-۰/۰۷۶۰۳۷	-۰/۱۵۴۷۴۵	۱	۰/۰۱۵۹۳۰
عدم تقارن اطلاعاتی	رشد	۲۰۲	۱/۶۳۵۷۱۱	۱/۶۲۵۷۸۶	-۰/۹۸۷۶۶۰	۵/۴۸۳۹۹۳	۰/۰۰۰۰۰۰
	بلوغ	۹۹	۱/۶۴۲۰۷۹	۱/۴۸۳۸۹۷	۱/۹۸۱۱۶۸	۴/۵۵۶۳۹۷	۰/۰۶۲۱۳۴
	افول	۱۶۷	۱/۵۳۷۹۶۹	۱/۴۳۵۱۲۹	-۰/۹۳۷۰۸۷	۵/۳۱۰۱۵۶	۰/۰۰۰۰۰۰
کیفیت سود	رشد	۲۰۲	۰/۰۸۵۶۰۹	-۰/۰۶۰۵۲۵	-۰/۰۸۶۰۰۳	۰/۵۱۹۸۳۰	۰/۰۰۰۰۱۶۸
	بلوغ	۹۹	-۰/۰۸۴۶۸۲	-۰/۰۵۵۱۷۱	-۰/۰۷۹۷۵۸	۰/۴۱۹۴۹۷	۰/۰۰۰۰۲۸۱
	افول	۱۶۷	-۰/۰۸۶۶۶۲	-۰/۰۶۵۰۸۵	-۰/۰۷۵۸۸۶	-۰/۶۹۲۶۷	۰/۰۰۰۰۱۳۶
بازده حقوق صاحبان سهام	رشد	۲۰۲	۰/۵۳۱۶۰۵	-۰/۵۰۲۳۹۷	-۰/۷۴۵۴۸۳	۵/۳۵۲۵۰۰	-۶/۵۴۸۰۴۳
	بلوغ	۹۹	۰/۳۵۳۸۴۹	-۰/۴۴۳۳۲۸	-۰/۶۱۹۹۱۴	۱/۵۳۷۲۳۱	-۴/۱۳۶۱۰۳
	افول	۱۶۷	-۰/۰۷۲۰۲۰۶	-۰/۳۴۰۱۶۵	۱۳/۳۲۳۹۶	۶/۸۶۱۹۵۴	-۱۷۱/۳۴۷۴
لگاریتم اندازه شرکت	رشد	۲۰۲	۲۷/۶۰۳۶۱	۲۷/۲۳۳۰۶	۱/۵۱۹۱۷۷	۳۲/۳۶۵۱۸	۲۴/۳۰۷۱۷
	بلوغ	۹۹	۲۷/۵۷۳۷۵	۲۷/۳۴۳۷۲	۱/۵۳۹۵۳۵	۳۲/۱۰۷۳۷	۲۳/۹۱۹۳۲
	افول	۱۶۷	۲۷/۲۳۰۶۳	۲۷/۲۶۶۹۱	۱/۵۳۳۷۱۳	۳۲/۲۷۰۰۷	۲۳/۸۴۶۷۳
فرصت رشد	رشد	۲۰۲	۲/۴۰۰۰۲۸	۱/۵۷۶۴۱۱	۶/۲۸۰۵۵۱	۸۷/۷۸۱۷۳	-۱/۱۵۲۰۴۱
	بلوغ	۹۹	۱/۸۴۳۷۹۲	۱/۶۷۶۹۸۳	۱/۲۹۹۵۹۵	۶/۶۲۹۱۶۶	-۲/۰۸۷۷۹۴
	افول	۱۶۷	-۱/۸۶۵۸۹۰	۱/۲۸۸۲۵۷	۲۸/۰۰۱۶۵	۱۲/۱۲۱۲۱	-۲۸۷/۷۴۳۴
	کل	۴۶۸	۰/۷۶۰۱۲۲	۱/۵۱۸۱۷۲	۱۷/۳۱۸۳۱	۸۷/۷۸۱۷۳	-۲۸۷/۷۴۳۴

۴-۲- آمار استنباطی

روش مورد استفاده در این پژوهش رگرسیون چند متغیره می‌باشد. نتایج آزمون هم‌خطی بیانگر عدم وجود هم‌خطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی در کلیه فرضیه‌ها می‌باشد. در

پژوهش حاضر، از آزمون دوربین- واتسون جهت تشخیص خود همبستگی مدل استفاده شده است.

در صورتیکه مقدار آماره دوربین- واتسون بین $1/5$ تا $2/5$ باشد، استقلال جمله‌ی خطای مدل می‌تواند پذیرفته شود. علاوه بر این، از آزمون فیشر جهت آزمون معناداری کل مدل استفاده شده است. نتایج آزمون فرضیه اصلی پژوهش به شرح ذیل می‌باشد:

نگاره (۳): نتایج برآورد مدل رگرسیون جهت آزمون فرضیه اصلی

ضریب	آماره t	سطح خطا
عرض از مبدا	-۳/۱۱۸	۰/۰۰۰
عدم کیفیت سود	۰/۸۴۰	۰/۰۳۵
حجم معاملات سهام	۰/۳۰۳	۰/۰۰۰
قیمت پایانی سهام	-۱/۸۵۸	۰/۰۰۰
فرصت رشد	۰/۰۰۰	۰/۸۸۲
لگاریتم اندازه شرکت	-۰/۰۸۶	۰/۰۰۱
ضریب تعیین	۰/۵۰۱	
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۹۶	
آماره دوربین- واتسون	۱/۵۰۹	
آماره F	۹۲/۸۶۰	
احتمال آماره F	۰/۰۰۰۰	

با توجه به نتایج تخمین مدل، متغیر بازده حقوق صاحبان سهام به‌منظور بهبود نتایج بدلیل همبستگی بالا از مدل خارج گردیده است. مقدار سطح خطای احتمال مربوط به آماره F برابر صفر و کمتر از پنج درصد است؛ لذا می‌توان نتیجه گرفت که مدل تحقیق معنادار است. همچنین، با توجه به مقدار آماره دوربین- واتسون، می‌توان نتیجه گرفت که مدل پژوهش مشکل خود همبستگی ندارد. بر مبنای مقدار ضریب تعیین تعدیل شده می‌توان بیان کرد که $49/6$ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل توضیح داده می‌شود. و با توجه به اینکه، احتمال مربوط به فرض صفر برابر $0/035$ ، و کمتر از $0/05$ می‌باشد؛ بنابراین، فرض صفر در سطح خطای ۵ درصد رد می‌شود. در نتیجه، کیفیت حسابداری بر عدم تقارن اطلاعاتی تاثیر معنی‌دار و منفی دارد. به عبارت دیگر، با افزایش خطای برآوردی، کیفیت سود کاهش پیدا کرده و بدنبال آن عدم تقارن اطلاعاتی افزایش پیدا می‌کند.

نتایج آزمون فرضیه فرعی اول به شرح ذیل می‌باشد:

نگاره (۴): نتایج برآورد مدل رگرسیون جهت آزمون فرضیه فرعی اول

سطح خطا	آماره t	ضریب	
۰/۰۰۰	-۳/۷۴۶	-۴/۳۷۸	عرض از مبدا
۰/۰۰۶	-۲/۷۶۳	-۱/۲۲۷	قیمت پایانی سهام
۰/۰۱۰	۲/۵۹۶	۱/۹۷۲	عدم کیفیت سود
۰/۰۰۰	۵/۱۱۴	-۰/۲۱۸	لگاریتم اندازه شرکت
۰/۹۴۵	-۰/۰۷۰	-۰/۰۰۶	بازده حقوق صاحبان سهام
۰/۱۷۳			ضریب تعیین
۰/۱۵۶			ضریب تعیین تعدیل شده
۱/۵۱۸			آماره دوربین - واتسون
۱۰/۳۱۱			آماره F
۰/۰۰۰			احتمال آماره F

در مدل رگرسیون برآورد شده متغیر حجم معاملات سهام و فرصت رشد بدلیل همبستگی بالا از مدل تحقیق خارج شده است. با توجه به مقدار سطح احتمال خطای آماره F می‌توان نتیجه گرفت که مدل تحقیق معنادار است. همچنین با توجه به مقدار آماره دوربین - واتسون در نگاره (۴) عدم همبستگی جزء خطاها تایید می‌شود. با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده می‌توان بیان کرد که ۱۵/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل توصیف می‌گردد. با توجه به اینکه، احتمال مربوط به فرض صفر، کمتر از ۵ درصد می‌باشد؛ لذا، بین کیفیت حسابداری و عدم تقارن اطلاعاتی در مرحله رشد ارتباط منفی و معنی‌داری مشاهده گردید.

نتایج آزمون فرضیه فرعی به شرح ذیل می‌باشد:

نگاره (۵): نتیجه برآورد مدل رگرسیون جهت آزمون فرضیه فرعی دوم

سطح خطا	آماره t	ضریب	
۰/۰۰۰	-۵/۷۶۰	-۴/۳۴۹	عرض از مبدا
۰/۳۲۲	۰/۹۹۵	۱/۰۷۶	عدم کیفیت سود
۰/۴۱۸	-۰/۸۱۴	-۰/۱۱۵	بازده حقوق صاحبان سهام
۰/۰۰۰	۷/۹۸۷	۰/۲۵۷	حجم معاملات
۰/۰۳۲	-۲/۱۷۶	-۰/۱۵۱	فرصت رشد
۰/۴۲۸			ضریب تعیین
۰/۴۰۳			ضریب تعیین تعدیل شده
۱/۷۴۸			آماره دوربین - واتسون

۱۷/۵۶۳	آماره F
۰/۰۰۰	احتمال آماره F

با توجه به نتایج برآورد مدل رگرسیون به منظور بهبود در نتایج تحقیق متغیر لگاریتم اندازه شرکت و قیمت پایانی سهام از مدل تحقیق حذف گردیده است. مقدار سطح احتمال خطای آماره F نشان می‌دهد که مدل تحقیق معنی‌دار می‌باشد. با توجه به مقدار آماره دوربین-واتسون استقلال جزء خطای مدل تایید می‌شود. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که ۴۰/۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تبیین می‌شود. همچنین احتمال مربوط به فرض صفر برابر ۰/۴۱۸، و بیشتر از ۵ درصد می‌باشد؛ بنابراین، فرض صفر در سطح خطای ۵ درصد پذیرفته می‌شود. در نتیجه، بین کیفیت حسابداری و عدم تقارن اطلاعاتی در مرحله بلوغ ارتباط معنی‌داری وجود ندارد.

در ادامه مدل رگرسیون برآوردی مربوط به آزمون فرضیه فرعی سوم ارائه گردیده است:

نگاره (۶): نتیجه برآورد مدل رگرسیون جهت آزمون فرضیه فرعی سوم

ضریب	آماره t	سطح خطا
عرض از مبدا	-۴/۶۵۵	-۱/۵۴۷
حجم معاملات سهام	۰/۲۶۸	۱۱/۶۹۰
قیمت پایانی سهام	-۱/۵۵۴	-۴/۳۹۸
عدم کیفیت سود	۰/۹۳۱	۱/۳۰۴
فرصت رشد	۰/۰۰۰	-۰/۰۷۴
ضریب تعیین	۰/۴۶۸	
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۵۵	
آماره دوربین-واتسون	۱/۶۹۱	
آماره F	۳۵/۵۸۵	
احتمال آماره F	۰/۰۰۰	

مقدار سطح احتمال خطای آماره F نشان می‌دهد که مدل تحقیق معنی‌دار می‌باشد. به منظور بهبود در نتایج، در مدل برآورده شده متغیر بازده حقوق صاحبان سهام و لگاریتم اندازه شرکت بدلیل همبستگی بالا از مدل تحقیق خارج شده است. مقدار آماره دوربین-واتسون نشان می‌دهد که مدل پژوهش مشکل خود همبستگی ندارد. با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ۴۵/۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تبیین می‌شود. مقدار احتمال مربوط به فرض صفر برابر ۰/۱۹۴، و بیشتر از ۵ درصد می‌باشد؛ که بیانگر پذیرش

فرض صفر در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. در نتیجه، بین کیفیت حسابداری و عدم تقارن اطلاعاتی در مرحله افول ارتباط معنی‌داری وجود ندارد.

۵- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در این پژوهش، ما به دنبال بررسی ارتباط کیفیت سود با عدم تقارن اطلاعاتی با در نظر گرفتن چرخه عمر به عنوان یکی از ویژگی‌های اقتصادی شرکت‌ها بوده‌ایم. پیرامون ارتباط کیفیت سود با عدم تقارن اطلاعاتی، تحقیقاتی در داخل و خارج از کشور صورت گرفته است؛ که برخی از این تحقیقات حاکی از تاثیر کیفیت سود بر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بازار سرمایه و در نتیجه بهبود کارایی بازار می‌باشد (وردی (۲۰۰۶)، بهاتاچاریا و همکاران (۲۰۰۸)، رحیمیان و سلیمانی فرد (۱۳۹۱)، دموری و جعفری دستجردی (۱۳۹۲))؛ و برخی دیگر، بیانگر عدم ارتباط کیفیت سود با عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد (آجورد و تیک هارا، احمدپور و عجم (۱۳۸۹)، عباسی و همکاران (۱۳۹۲)، ثقفی و همکاران (۱۳۹۲)، حسنی القار و همکاران (۱۳۹۳)). نتایج حاصل از پژوهش حاضر، در حالت کلی (بدون تفکیک سال- شرکت‌ها به مراحل مختلف چرخه عمر) حاکی از وجود رابطه منفی و معنی‌دار بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد. با توجه به اینکه، شرکت‌ها در هر مرحله از حیات اقتصادی خود سیاست‌ها و خط مشی‌های مشخصی را دنبال می‌کنند؛ و این سیاست‌ها به گونه‌ای در اطلاعات حسابداری شرکت‌ها منعکس می‌شوند. (بی کسیا، ۲۰۰۷) در این پژوهش، تاثیر متغیر چرخه عمر نیز بر ارتباط این دو متغیر مورد بررسی قرار گرفت. لذا با وارد کردن متغیر چرخه عمر این ارتباط تنها در مرحله‌ی رشد مشاهده گردید و در مرحله‌ی بلوغ و افول هیچ‌گونه ارتباط معنی‌داری بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی مشاهده نگردید. با توجه به اینکه، معیار اندازه-گیری دقیقی برای کیفیت سود وجود ندارد و ممکن است با استفاده از معیار دیگری به نتایج متفاوتی دست یافت؛ لذا، پیشنهاد می‌گردد پژوهش حاضر، با استفاده از معیارهای دیگر کیفیت سود انجام گردد و همچنین از سایر مدل‌ها جهت تقسیم بندی سال- شرکت‌ها به مراحل مختلف چرخه عمر استفاده گردد. علاوه بر این پیشنهاد می‌گردد تاثیر صنعت نیز، در بررسی ارتباط بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی در نظر گرفته شود.

یادداشت‌ها

1- Information Asymmetry	12- Dechow
2- Agency Theory	13- Dichev
3- Imperfect Market	14-chen, et al.
4- Friction Market	15- Adverse Selection
5- Penman	16- Rent Information
6- Zhang	17- Bhattacharya
7- Schipper	18- Verdi
8- Vincent	19- Anthony

9- Hicks
10- Watts
11- Mcvay

20- Ramesh
21- Ajward
22- Takehara

کتابنامه

- ۱- اخگر، محمد امید و شاه‌نظری، نسرين. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و عدم تقارن اطلاعاتی تحت شرایط متفاوت ریسکی و علاقه سرمایه‌گذاران. *دانش حسابداری مالی*، ۲(۲): ۱۲۹-۱۴۷.
- ۲- احمدپور کاسگری، احمد و عجم، مریم. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین کیفیت اقلام تعهدی و عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *فصلنامه بورس اوراق بهادار*، ۳(۱۱): ۱۰۷-۱۲۴.
- ۳- اسکات، ویلیام رابرت. (۱۹۳۱). *تئوری حسابداری مالی (جلد اول)*. ترجمه: علی پارسائیان (۱۳۸۸). تهران: انتشارات ترمه. ص ۱۸۵.
- ۴- افتخاری، اکبر و پروایی، وحید. (۱۳۹۲). مروری بر مفهوم کیفیت سود و ابهام موجود در تحقیقات آن. *مطالعات حسابداری و حسابرسی*، ۳(۱۰): ۹۶-۱۱۵.
- ۵- آقایی، محمد علی، زلفی، حسن، اعتمادی، حسین و انواری رستمی، علی اصغر. (۱۳۹۲). تاثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر کیفیت اقلام تعهدی. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۲(۷): ۱۱۹-۱۴۷.
- ۶- بادآور نهندي، یونس و تقی زاده خانقاه، وحید. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه‌گذاری. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۰(۲): ۱۹-۴۲.
- ۷- بلالی، حسن و نورشاهی، کبری. (۱۳۹۲). کیفیت اطلاعات حسابداری و مخارج سرمایه‌ای شرکتها: دیدگاه مبتنی بر نظریه نمایندگی. *مطالعات حسابداری و حسابرسی*، ۲(۵): ۸۶-۱۰۰.
- ۸- بولو، قاسم، پارسیان، حسین و نعمتی، رضا. (۱۳۹۱). تاثیر جریان نقدی آزاد بر سیاست‌های تقسیم سود طی چرخه عمر شرکت‌ها. *پژوهش‌های کاربردی و گزارشگری مالی*، ۱۱(۱): ۵۱-۷۴.
- ۹- بولو، قاسم و حسنی القار، مسعود. (۱۳۹۳). ارتباط میان کیفیت سود، عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه حقوق صاحبان سهام. *دانش حسابداری*، ۵(۱۷): ۴۹-۷۵.
- ۱۰- ثقفی، علی، بولو، قاسم و دانا، محمد مهدی (۱۳۹۲). رابطه کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۳(۹): ۲۹-۴۴.
- ۱۱- ثقفی، علی، بولو، قاسم و محمدیان، محمد. (۱۳۹۰). کیفیت اطلاعات حسابداری، سرمایه‌گذاری بیش از حد و جریان نقدی آزاد. *بیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز*، ۳(۲): ۳۷-۶۳.
- ۱۲- دموری، داریوش و جعفری دستجردی، سمانه. (۱۳۹۲). تحلیلی بر تاثیر کیفیت سود بر عدم تقارن اطلاعاتی بانکها و موسسات اعتباری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

نخستین کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس توسعه مدیریت پولی و بانکی

<http://www.civilica.com/Paper-MBMCONF01-MBMCONF01-083.html>

۱۳- رحمانی، علی، یوسفی، فرزانه و رباط میلی، مژگان. (۱۳۹۱). کیفیت اطلاعات حسابداری، تاخیر در تعدیل قیمت سهم و قابلیت پیش‌بینی بازده‌های آتی. *فصلنامه بورس اوراق بهادار*، ۲۰: ۱۳۷-۱۵۸.

۱۴- رحیمیان، نظام‌الدین، همتی، حسن و سلیمانی فرد، ملیحه. (۱۳۹۱). بررسی ارتباط بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابداری*، ۳(۱۰): ۱۵۷-۱۸۱

۱۵- عمرانی، حامد و کرمی، غلامرضا. (۱۳۸۹). تاثیر چرخه عمر شرکت و محافظه کاری بر ارزش شرکت. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۷(۵۹): ۷۹-۹۶.

۱۶- قائمی، محمد حسین و وطن پرست، محمد رضا. (۱۳۸۴). بررسی نقش اطلاعات حسابداری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بورس اوراق بهادار تهران. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۲(۴۱): ۸۵-۱۰۳.

۱۷- کرمی، غلامرضا، مهرانی، ساسان و رضاقلی، سپیده. (۱۳۹۰). بررسی تاثیر چرخه عمر شرکت بر کیفیت سود. (پایان نامه ارشد). دانشگاه تهران. (شناسه، [oai:ut.ac.ir:thesis/1-243272](http://oai.ut.ac.ir/thesis/1-243272)).

۱۸- کرمی، غلامرضا و عمرانی، حامد. (۱۳۸۹). تاثیر چرخه عمر شرکت بر میزان مربوط بودن معیارهای ریسک و عملکرد. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۲(۳): ۴۹-۶۴.

19- Abbasi, K., Ajam, M., Peikarnegar Qal'eroudkhani, S., & Mohammadi, K. (2013). The Survey of the Relationship of Earnings Quality to Information Asymmetry: Evidence from Tehran Stock Exchange. *Switzerland Research Park Journal*, 102(2):63-73.

20- Abdullah, Asna atqa. Mohd saleh, Norman. (2014). Impact of firms life cycle on conservatism. *the Malaysian evidence Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 145:1-376.

21-Ajward, R., & Takehara, H. (n.d.). On the Relationship between Earnings Quality and the Degree of Information Asymmetry: Evidence from Japan. Available from www.b.kobe-u.ac.jp.

22- Anthony, J., & Ramesh, K. (1992). Association between accounting performance measures and stock prices: A test of the life-cycle hypothesis. *Journal of Accounting and Economics*, 15:203-227.

23- Beatty, A., Weber, J., & Scott, J. (2007). The Role of Accounting Quality in Reducing Investment Inefficiency in the Presence of Private Information and

Direct Monitoring. Working paper, The Ohio State University. available from <https://www.kellogg.northwes>.

24- Bhattacharya, N., Desai, H., & Venkataraman, K. (2008). Earnings Quality and Information Asymmetry: Evidence from Trading Costs. available from www.ssrn.com.

25- Bhattacharya, N., Venkataraman, K., & Desai, H. (2013). Does Earnings Quality Affect Information Asymmetry? Evidence from Trading Costs. *Contemporary Accounting Research*, 30(2):482- 516.

26- Bixia, X. (2007). Life Cycle Effect on the Value Relevance of Common Risk Factor. *Review of Accounting and Finance*, 6(2):162-175.

27- Chen, X., Yang, W., and Huang, D. (2010). Corporate life-cycle and the accrual model: an empirical study based on chinese listed companies. *Frontiers of Business Research in China*, 4(3):580-607

28- Dechow, P., & Dichev, I. (2002). The quality of accruals and earnings: the role of accruas in estimation errors, *The Accounting Review*, 77:35-59.

29- Gajewski, J. F., & Bertrand, P. Q. (2013). A Comparison of the Effects of Earnings Disclosures on Information Asymmetry: Evidence from France and the U.S. *The International Journal of Accounting*, 48:1-25.

30- Rashidi, S., Vaez, A., & ahmadi, R. (2014). A Study on the Relationship between Information Asymmetry and Earnings Stability in Financially Insolvent Companies. *Academic Journal of Accounting and Economics Researches*, 3(2):143-153.

31- Varici, I. (2013). The Relationship between Information Asymmetry and the Quality of Audit: An Empirical Study in Istanbul Stock Exchange. *International Business Research*, 6(10):132-140.

32- Verdi, R. (2006). Financial reporting quality and investment efficiency. available from www.ssrn.com.

33- Yaghoobnezhad, A., Poyae, R., Salehi Amiri, S., & Safari Gerayli, M. (2013). Financial Reporting Quality and Information Asymmetry (A case of Iranian Firms). *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2(3):1866-1872.

